

สารบัญเรื่อง

คำนำสำนักพิมพ์	III
คำนำ	IV
สารบัญภาพ	VIII
บทนำ	1
บทที่ 1 ความเชื่อทางศาสนากับหมู่บ้าน	9
ศาสนาดั้งเดิมกับหมู่บ้าน	12
พุทธศาสนาหินยานกับหมู่บ้าน	19
ประเภทของหมู่บ้าน	21
การวางผังหมู่บ้าน	24
ลักษณะเด่นของหมู่บ้าน	30
หมู่บ้านไถในแคว้นเต๋อหง	33
บทที่ 2 สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา	34
อิทธิพลพุทธศาสนากับการศึกษา	38
เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา	39
วิหาร	45
โบสถ์	55
เจดีย์	59
วัดในแคว้นเต๋อหง	67
บทที่ 3 ขนบธรรมเนียมประเพณีกับบ้าน	76
การแต่งงาน ชีวิตครอบครัวและที่อยู่อาศัย	82
ชีวิตประจำวันและบ้าน	87
แผนผังพื้นฐานและการตัดแปลง	95
วัสดุ โครงสร้างกับการก่อสร้าง	98
สภาพแวดล้อมกับการออกแบบบ้าน	109
เรือนไม้ไผ่ใต้ถุนสูงในแคว้นเต๋อหง	113
งานฉลองขึ้นบ้านใหม่และประเพณีพื้นบ้านอื่น ๆ	114
บทที่ 4 ขนบธรรมเนียมประเพณีกับสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก	118
ความสำคัญของน้ำและบ่อน้ำ	118
ศาลาริมทาง ม้านั่งและเถียงนา	123
สภาพสังคมปัจจุบันและแนวโน้มสถาปัตยกรรมในอนาคต	126
บรรณานุกรม	132

สารบัญภาพ

- 1 ดินแดนที่ชนชาติไตอาศัยอยู่ในแคว้นยูนนาน
- 2 หญิงสาวไตในชุดประจำชาติ
- 3 หมู่บ้านไตในสิบสองพันนา
- 4 ภูมิประเทศในดินแดนไต
- 5 ทิวเขา ทุ่งนาและหมู่บ้าน
- 6 หมู่บ้านไตริมฝั่งแม่น้ำ
- 7 หมู่บ้านไตริมเชิงเขา
- 8 หมู่บ้านไตในหุบเขาในแคว้นสิบสองพันนา
- 9 ที่ตั้งในโอบล้อมของหมู่ไม้
- 10 หมู่บ้านไตบนที่ราบ
- 11 ใจบ้านหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเมืองฮาย
- 12 ลานใจบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเมืองฮาย
- 13 ประตูลานหมู่บ้านในแคว้นสิบสองพันนา
- 14 ประตูลานหมู่บ้านในบ้านทรายหลวง อำเภอเมืองล่า
- 15 ประตูลานหมู่บ้านใหม่ในบ้านถิ่น อำเภอเชียงรุ่ง
- 16 การวางผังหมู่บ้านในยุคแรก
- 17 การวางผังหมู่บ้านเมื่อมีวัด
- 18 ที่ตั้งของหมู่บ้านไตในเชียงรุ่ง
- 19 ผังหมู่บ้านบ้านหอก เมืองฮาย
- 20 ผังหมู่บ้านโลงของ เชียงรุ่ง
- 21 ผังหมู่บ้านแปลนระนาบบ้านไฮ เมืองฮาย
- 22 ผังหมู่บ้านไฮ เชียงรุ่ง
- 23 ผังหมู่บ้านลู่ย เชียงรุ่ง
- 24 ลานกว้างทางเข้าหมู่บ้านบ้านโลงของ
- 25 ทิวทัศน์ของหมู่บ้านในสิบสองพันนา
- 26 วัดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่สูงเหนือหมู่บ้าน
- 27 วัดตั้งอยู่ในหมู่บ้าน
- 28 วิหารในจุดที่โดดเด่นเป็นเส้นขอบฟ้าของหมู่บ้าน
- 29 ตัวอย่างสันสันหลังคาโบสถ์เหนือหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่ง
- 30 บ้านยกค้ำมองจากที่สูง
- 31 ทางเดินคดเคี้ยวทอดนำสู่วัด
- 32 ทางเดินในหมู่บ้านร่มรื่นด้วยหมู่ไม้

- 33 ถนนในหมู่บ้าน
- 34 ตัวอย่างภาพทิวทัศน์ในหมู่บ้าน
- 35 ผังหมู่บ้านอ่างสา ตำบลแจ้ตุ่ม เมืองร้อยลี่ แคว้นต๋อง
- 36 ลานกว้างทางเข้าหมู่บ้านในแคว้นต๋อง
- 37 ก่อไฟในหมู่บ้าน
- 38 วัดในหมู่บ้าน
- 39 วัดดงงามในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเชียงรุ่ง
- 40 บ้านยางคำ เมืองฮาย
- 41 บ้านยางคำ เมืองฮาย
- 42 ชั้นเรียนสำหรับสามเณรในวัด
- 43ก วัดหลวงในเวียงผาคราง
- 43ข ผังบริเวณวัดหลวง
- 43ค แผนที่และรูปตั้งวิหาร
- 43 หลังคาวัดมุงตบหญ้าคาที่วัดบ้านเหนือ เมืองล่า
- 44 หมู่พระปฏิมากรขนาดเล็กในวัดบ้านเหนือ เมืองล่า
- 45 ผังบริเวณของวัดใหญ่ในเมืองฮาย
- 46 วัดแห่งหนึ่งในเมืองแซ่ มองจากที่สูง
- 49 ลักษณะภายในของวิหารโดยทั่วไป
- 50 หลังคาอ่อนช้อยและหน้าจั่วที่วัดเชียงหลวง เมืองฮาย
- 51 หลังคาซ้อนกัน 2 ชั้นที่วัดบ้านก่อ เชียงรุ่ง
- 52 วัดบ้านเตื่อ เชียงรุ่ง
- 53 หลังคาซ้อนกัน 3 ตอนและชายคา 3 ชั้นที่วัดเชียงเจิง เมืองฮาย
- 54 หลังคา 3 ตอนของวัดเชียงหลวง เมืองฮาย
- 55 วิหารวัดบ้านคอนหลวง เชียงรุ่ง
- 58 ปั้นลมลายเมฆไหล
- 61 ลวดลายกระเบื้องเคลือบรูปเมฆา เมฆไหลและช่อฟ้า
- 62 พระประธานในวัดแห่งหนึ่งในแคว้นสิบสองพันนา
- 63 พระพุทธรูปในวัดบ้านอ่างสา
- 64 อาสนะสำหรับสงฆ์และแท่นธรรมาสน์สำหรับเจ้าอาวาส
- 65 ตุงประดับประดับในวิหาร
- 66 ตุง
- 67 เสาศาและช่อในวิหาร
- 68 เพดานวิหารตกแต่งลวดลาย
- 69 ภาพลายรดน้ำบนฝาผนัง

- 70 ภาพชาดกจิตรกรรมบนฝาผนัง
- 71 โบสถ์ในวัดเชียงหลวง เมืองฮาย
- 72 โบสถ์ในวัดบ้านช่างหลิม เมืองแซ่
- 73 โบสถ์ในเมืองแซ่
- 74ก นาคเฝ้าประตูทางเข้า
- 74ข ลิงเฝ้าประตู ป้องกันวิญญูณร้าย
- 74ค นาค
- 76 หลังคา 8 ชุต 10 ชั้นที่โบสถ์หรือมณฑปแปดเหลี่ยมวัดเชียงเจิง
- 77 เจดีย์หรือสถูป
- 78 เจดีย์วัดสวนมอน เมืองฮำ
- 79 เจดีย์วัดบ้านถื่น เมืองฮำ
- 80 เจดีย์วัดทางจง เมืองแซ่
- 81 เจดีย์ตั้งอยู่นอกบริเวณวัดที่บ้านหวาน เมืองฮาย
- 82 เจดีย์บ้านหมอที่บ้านล่า
- 83 เจดีย์ชาวบ้านเพยลงที่เมืองหลวง
- 86 รอยพระพุทธรูปที่เจดีย์ชาวบ้านเพยลง
- 87 ผังวัดเต็งคำอ่อน เมืองรูยลี่ ในแคว้นเต๋อหง
- 88 วิหารไม้ในวัดเต็งคำอ่อน
- 89 โบสถ์ในเมืองรูยลี่ แคว้นเต๋อหง
- 90 หลังคาวิหารลดหลั่นหลายชั้นในวัดแซ่ฟาง
- 91 วัดตันโอง เมืองรูยลี่ แคว้นเต๋อหง
- 92 วิหารใต้ถุนสูงในวัดแห่งหนึ่งในเมืองรูยลี่
- 93 ภายในวิหารวัดเต็งคำอ่อน เมืองรูยลี่
- 94 ลวดลายบนเพดานวิหารวัดช่างสา
- 95 ระเบียงยาวทอดนำสู่วิหาร วัดช่างสา
- 96 ระเบียงวิหารในวัดเต๋อคำอ่อน เมืองรูยลี่
- 97 เจดีย์ฟองแผ่ (กองมูหลวง) แคว้นเต๋อหง
- 98 เจดีย์ทองแจ้เหนือ เมืองรูยลี่ เต๋อหง
- 99 มงกุฎสามชั้นบนยอดเจดีย์ในวัดบ้านเมืองเต็ม อำเภอหยิงเจียง เมืองล่า แคว้นเต๋อหง
- 100 “กองมูแซ่เหล็ก” เจดีย์ตันโพ เมืองหมางซ้อ แคว้นเต๋อหง
- 101 แผนผังแสดงพัฒนาการจากถ้ำจนถึงบ้านใต้ถุนสูง
- 102 หุ่นจำลองบ้านใต้ถุนสูงของสำริดขุดพบที่หมู่บ้านภูซิจ้าย อำเภอจิ่งหนิง
มณฑลยูนนาน
- 103 พิธีแต่งงาน

- 104 เปรียบเทียบแผนผังบ้านของชนชาติอื่นและชนชาติไต
- 106ก แผนผังใต้ถุนเรือนในบ้านของชนชาติไต
- 106ข แผนผังชั้นบนของบ้าน
- 107 ส่วนใต้ถุนเรือนร่มเย็นสบาย
- 108 ใต้ถุนเรือนใช้เป็นที่ทอผ้า
- 109 บันไดทอดขึ้นจากใต้ถุนเรือน
- 110 ระเบียงส่วนหน้ามีหลังคาคลุม
- 111 ห้องโถง
- 112 ครัวและที่รับประทานอาหาร
- 113 ห้องนอน
- 114 นอกชาน
- 115ก-ข แผนผังบ้านและหลังคา 2 แบบ
แบบ ก. เชียงรุ่ง   แบบ ข. เมืองฮาย
- 115 เรือนไม้ใต้ถุนสูงแบบดั้งเดิม
- 117ก-จ ส่วนต่อเติมของบ้านแบบต่าง ๆ
- 118 บ้านแบบขยาย หลังคาซ้อน
- 119ก-จ ส่วนขยายของบ้านแบบต่าง ๆ
- 119 บ้านและยุงมีทางเดินคลุมหลังคาเชื่อมต่อกัน
- 120 เรือนไม้ใต้ถุนสูงสร้างด้วยไม้ไผ่ทั้งหลัง
- 121 ใต้ถุนใช้เก็บของ
- 122 พื้นบ้านปูฟากไม้ไผ่
- 123 หลังคามุงตับหญ้าคา
- 124 โครงสร้างของบ้าน
- 125 โครงสร้างบ้านใต้ถุนสูง
- 126 แผนผังบ้านใต้ถุนสูง
- 127 หลังคาบ้าน
- 129ก-ข หน้าจั่วตกแต่งไว้งดงาม
- 129ค หน้าจั่วตกแต่งสวยงามอีกแบบหนึ่ง
- 130ก-ข รายละเอียดโครงสร้าง
- 130ค-ง รายละเอียดโครงสร้าง
- 131 บริเวณบ้านและบ่อเลี้ยงปลา
- 132 ถนนในหมู่บ้าน
- 133 บ่อปลาในหมู่บ้าน
- 134 หมู่บ้านหนาแน่นในสิบสองพันนา

- 135 เสาบ้านรองรับน้ำหนักตัวบ้านขนาดใหญ่และหลังคา
136 บ้านคลุมด้วยหลังคาหลายระดับ
137 บ้านแบบดั้งเดิมที่พบได้ทั่วไป
138 แผนผังเรือนไม้ไผ่ใต้ถุนสูงในเมืองร้อยลี่ แคว้นเต๋อหง
139 บ้านในหมู่บ้านหนองเต่า เมืองร้อยลี่ ส่วนใต้ถุนปิดทับ
140 บันไดสมัยใหม่ในหมู่บ้านก๊องสอง เมืองร้อยลี่
141 ห้องโถงในบ้าน หมู่บ้านสองมาว เมืองร้อยลี่
142 ครัวในบ้านที่สองมาว เมืองร้อยลี่
143 ฝาผนังใช้ดอกไม้ไผ่สานเป็นลวดลาย
144 บ้านสมัยใหม่ในสองมาว เมืองร้อยลี่
145 งานเลี้ยงขึ้นบ้านใหม่สนุกสนานเฮฮา
146 ขบวนแห่ครัวทานไปวัดในหมู่บ้าน
147 การละเล่นโยนหมากกอน
148 การจุดบั้งไฟ
149 การแข่งเรือ
150 รมตกแต่งสวยงาม
151 แผนผังศาลาคร่อมสะพานที่บ้านล่องซื่อ ลิบสองพันนา
152 ศาลาคร่อมสะพานที่บ้านล่องซื่อ ลิบสองพันนา
153 ศาลาริมทางในเมืองฮาย
154 ศาลาริมทางมีหลังคาซับซ้อนที่บ้านทราย
155 ม้านั่งริมทาง
156 ร้านน้ำดื่มไว้ริมทาง
157 อาบน้ำยามเย็น
158 อาบน้ำในแม่น้ำยามค่ำ
159 เกียงนา
160 กลุ่มเกียงนา
161 โรงเรียนในวัดที่เซียงเจิง
162 หอชิงไคทอผ้าใต้ถุนบ้าน
163 การกั้นใต้ถุนเป็นห้อง
164 แผนผังชั้นบนบ้านสมัยใหม่
165 ภายในบ้านมีเครื่องเรือนสมัยใหม่
166 หน้าต่างที่เป็นของใหม่
167 บ้านใหม่บางหลังใช้เสาก่ออิฐ
168 บ้านสมัยใหม่ที่บ้านถิ่น เซียงรุ่ง

- 169 ร้านอาหารโต
170 โรงแรมที่บ้านเชียงล้าน เชียงรุ่ง
171 ที่ทำการดูแลสวนสาธารณะบ้านถิ่นใช้สถาปัตยกรรม ใต้แบบดั้งเดิม
172 โรงเรียนนานาชาติ กรุงเทพฯ

ภาพสี

- 41 เทศกาลสงกรานต์
47 กำแพงและทางเข้าวัดหลวงในเมืองฮาย
56 หลังคาวิหารหลายชั้นในวัดบ้านทราย เมืองฮาย
57 ลวดลายกระเบื้องประดับหลังคาวิหาร
58 ฉัตรบนหลังคาวิหาร
59 ซ่อฟ้าและสัตว์หิมพานต์ตกแต่งบนหลังคาวิหาร
74 มณฑปแปดเหลี่ยมที่วัดเชิงเจิง เมืองฮาย
75 ภาพบนฝาผนังด้านนอกของมณฑปแปดเหลี่ยม
84 ลวดลายตกแต่งเจดีย์ของบ้านเพยลง
101 เรือนไม้ไผ่ยกพื้นสูง
135 หมู่บ้านล้อมรอบด้วยต้นไม้ร่มรื่น
152ก-ฉ การตกแต่งบ่อน้ำแบบต่าง ๆ